

AMK-asiaa, vastaus yhdelle AMK-opettajalle (yhdistyksen pj.) kysymykseen mitä OAJ tekee AMK-opettajien edunvalvonnassa

Toivon, että joka tapauksessa haluatte toimia OAJ:ssa. Sisältä päin pystyy vaikuttamaan, ulkoa ei. OAJ on ainoa järjestö, jolla on mandaatti neuvotella AMK-sopimukset ja sillä on myös painoarvoa vaikuttaa AMK:ta koskeviin koulutuspoliittisiin asioihin. Mitä huonommin AMK-väki järjestäytyy, sitä vähemmän meillä on vaikutusmahdollisuuksia. Työntajakohtainen, AMK-opettajien oma OAJ:n paikallisyhdistys tehostaa toimintaa. Siihen kannustan. TAMKissa olemme juuri yrittämässä sellaisen perustamista. Luottamusmiehet ovat yksi joukko, joita OAJ kouluttaa ja kertoo OAJ:n vaikuttamistoiminnasta. Juuri tällä viikolla pääluottamusmiehet kokoontuivat Helsingissä ja saimme rautaisannoksen tietoa siitä mitä OAJ tekee AMK:n osalta. Kannattaa käyttää pääluottamusmiestä hyväksi tässäkin, vaikka hänen päätehtävänsä onkin sopimusten soveltaminen. Osa esille nostamistasi asioista liittyy sopimuksen soveltamiseen.

Olemme havainneet erityisesti viime aikoina, että vaikka AMK-asioissa tehdään aktiivisesti työtä vk-tasolla, se ei näy riittävästi jäsenten suuntaan. Toisen asteen ammatillinen koulutus on näkynyt voimakkaasti viime aikoina ja se johtuu sekä reformista, rahoitusleikkauksista (saman tasoiset kuin AMK:ssa ja ne on tehty aivan viime vuosina, AMK:ssa jo hiukan pitemmällä ajalla) ja vuosityöajan käyttöönotosta parhaillaan. Reformia voi verrata AMK-järjestelmän rakentamiseen n 20 v sitten eli on massiivinen uudistus. Meillä sellaista ei AMK:ssa ole ollut viime aikoina, vaikka jatkuvaa muutosta onkin ja siksi näkyvyytemme ei ole ollut AMK:n osalta erityisen hyvä. Siinä meillä on parannettavaa.

Viestinnässämme on varmasti paljon kehitettävää. Tänä juuri pohdimme viestisi pohjalta sitä miten AMK erottuisi selvemmin AMK-opettajille OAJ:n ja OAO:n viestinnässä. Yritämme parantaa tilannetta. OAO on omalta osaltaan viestittänyt alueyhdistysten OAO-jaoksille ja vastaaville ajankohtaisista asioista ja kerännyt tietoa niiden kautta kentän kuulumisista. AMK-asiat ovat nousseet esille alueiden vastauksissa. Opettajalehdessäkin on varmasti kehittämisen varaa. Sinne kannatta tarjota aktiivisesti juttuja ja juttuaiheita AMK-kentältä. Tällä hetkellä erityisesti palkkapolitiikkaan liittyvät asiat painottuvat, koska valmistaudutaan neuvottelukierrokseen.

OAJ:n toimistolla ja päätöksentekijöissä on AMK-opettajilla kokoonsa nähden iso edustus ja AMK-asiat tunnetaan hyvin. Koulutuspoliittisia asioita hoitaa Hannele Louhelainen, joka tuli OAJ:n toimistolle LAMKista ja oli aktiivi järjestötoimija, tulo- ja palkkapolitiittisten asioiden asiantuntijoita ovat Pasi Repo (tuli JAMK:sta ja oli aktiivinen järjestötoimija) ja Markku Perttunen (tuli OAMK:sta ja oli siellä pääluottamusmiehenä ja järjestöaktiivina). Järjestöyksikössä on vielä Kirsti Hietaranta (tuli alkuun edunvalvontaosastolle nykyisestä Karelia-AMK:sta, ja oli siellä pääluottamusmiehenä ja järjestöaktiivina). OAJ:n hallituksen ammatillisesta edustuksesta 3/5 on AMK-opettajia. OAJ:n Ammatilliset Opettajat OAO ry:n puheenjohtajana ja OAJ:n vpj:nä olen minä ja työpaikka on TAMK ja sinne teen pääluottamusmiehen tehtävän. AMK-tuntemusta ja osaamista siis on melkoisesti sekä OAO:ssa että OAJ:ssa.

OAJ:ssa perustettiin myös 2018 vuonna ensimmäistä kertaa korkeakoulutyöryhmä, jossa ovat sekä AMK:n että yliopiston edustajat. Ryhmässä pohdimme ja vaikutamme koko korkeakoulusektorin asioihin. Ensimmäisenä hankkeena saimme aikaan OAJ:n tiede- ja innovaatiopoliittiset linjaukset. Niitä käytetään OAJ:n vaikuttamistoiminnassa.

https://www.oaj.fi/contentassets/afb70e727bf5410eb22ca1b5f80eed57/oajn_tiede_ ja_innovaatiopoliittiset_linjaukset_nettiin.pdf

OAO:n hallitus jakautuu työryhmiin, joista toinen on AMK-ryhmä. Se valmistelee OAJ:ssa toimiston väen kanssa AMK:ta koskevat koulutuspoliittiset asiat. Sitä soi pitää AMK-OAO:na ja -OAJ:na. TUPA-tavoitteet OAO:ssa sovitetaan yhteen valtakunnallisten yhdistysten tavoitteista, joissa ovat mukana myös AMK:ta

koskevat tavoitteet. AO:lla, SKO:lla, SMOL:lla, TOOL:lla ja KEA:lla on jäsenenään AMK-opettajia. Juuri parhaillaan on käynnissä tavoiteasettelu myös AMK:n osalta. AMK-sopimusten ongelmat tunnustetaan kyllä. Olemme kuitenkin linjanneet yhdessä, ettei minkään opettajaryhmän palvelussuhteen ehtoja voi heikentää, ei myöskään tekniikan ja liikenteen, vaikka heidän palvelussuhteen ehtonsa ovat paremmat kuin meidän muitten. Itse asiassa TELI:n ehdot heikkenivät AMK-sopimusten myötä. Opetusviikkoja tuli reilusti lisää ja opetuksen määrä lisääntyi. Taloudellinen tilanne ei ole antanut mahdollisuutta siihen, että kaikille saataisiin TELI:n ehdot. Olisiko sinulla hyviä esityksiä tilanteen korjaamiseksi?

Usein sanotaan, ettei AMK-sopimukselle ole tapahtunut mitään koko sen olemassa olon aikana, mutta isona uudistuksena on ollut se, että kaikilla opettajilla on periaatteessa sama vähimmäispalkka. Alkuun näin ei ollut, vaan oli muistaakseni kolme kategoriaa. Alimmat on saatu nostetuksi. TELI:llä on pakottava saatavuuskerroin, meillä muillakin yli voi maksaa, mutta harvoin maksetaan. Myös työntekijän yksipuolinen osa-aikaistamismahdollisuus saatiin pois ja Avaintan sopimukseen saimme työntekijän seurantavelvoitteen, jota yritetään myös Sivistan sopimukseen.

Toteat, että valitettavasti OAJ ei enää pysty vaikuttamaan opettajien työn resurssointiin (tuntimäärä per opintopiste). Ei OAJ ole koskaan pystynyt vaikuttamaan siihen. Toteat myös, että palkka pysyy samana, mutta töitä on 30 % enemmän ja että monet tekevät 80 % tai vähemmän jotta jaksaisivat. Työtä on myyty 1624 tuntia, ennen KIKY:ä 1600. Vaikka se tuntuukin hankalalta, on opettajan pyrittävä rajaamaan työnsä niin, että sitä tehdään tuo 1624 tuntia. Työntekijän seuranta on aivan oleellinen osa työaikajärjestelmää. Kunnollinen suunnittelu ja hyvä seuranta auttavat työn rajaamisessa. Työtehtävien lukumäärä saattaa hyvinkin olla lisääntynyt, kun resurssoinnit ovat pienentyneet, mutta töitä on myyty työntekijälle 1624 tuntia, ei enempää. 16 h ilmaista työtä on 1 % palkkasummasta eli sen verran halvemmalla työtä myydään, jos tehdään yli sovittuun ilmaiseksi. Minulle todetaan usein, ettei töitä pysty rajaamaan, mutta muuta vaihtoehtoa ei oikein ole. Rahaa ei näytä tulevan lisää niin paljon, että se riittäisi uusiin AMK:n tehtäviin ja vanhojen lisäresurssointiin. Jos väki osa-aikaistaa itsensä siksi, ettei jaksa tehdä täyttä (ja oletettavasti kuitenkin tekee käytännössä enemmän kuin maksetaan), on vikaa myös työnjohdossa ja organisoinnissa. Tiedän, että 1624 tuntia työtä on iso määrä. AMK:n perustamisen aikaan vuosityöaika määriteltiin sellaiseksi, joka vastaa suunnilleen joustavassa kokonaistyöajassa olevien työaikaa. Sillä saatiin AMK:n palkkataso kohtuulliseksi. Pienempi työaika olisi tarkoittanut alhaisempaa palkkaa. Aikaisemmin tehtyjä työmääriä myös selvitettiin ja 1600 ei ollut siihen nähden iso. Toisella asteella vuosityöaika määriteltiin 1500 tunniksi ja palkka sen mukaiseksi. Ei haluttu korkeampaa työaikaa, koska ei haluttu tehdä isosta osasta opettajista työttömiä. Tiedettiin jo siinä vaiheessa ammatillisen toisen asteen rahoitusleikkaukset.

Viestinnässämme on varmasti paljon kehitettävää. Tänä juuri pohdimme viestisi pohjalta sitä miten AMK erottuisi selvemmin AMK-opettajille OAJ:n ja OAO:n viestinnässä. Yritämme parantaa tilannetta. OAO on omalta osaltaan viestittänyt alueyhdistysten OAO-jaoksille ja vastaaville ajankohtaisista asioista ja kerännyt tietoa niiden kautta kentän kuulumisista. AMK-asiat ovat nousseet esille alueiden vastauksissa. Opettajalehdessäkkin on varmasti kehittämisen varaa. Sinne kannattaa tarjota aktiivisesti juttuja ja juttuaiheita AMK-kentältä. Tällä hetkellä erityisesti palkkapolitiikkaan liittyvät asiat painottuvat, koska valmistaudutaan neuvottelukierrokseen.

OAO:ssa ja OAJ:ssa puhumme AMK:n ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen kokonaisuudesta ammatillisena koulutuksena, jonka pitäisi olla kilpailukykyinen ja arvostettu väylä lukion ja yliopiston rinnalla, nimenomaan korostaen ammatillista osaamista ja työelämäläheisyyttä. Tiivis yhteys toisen asteen ammatillisen koulutuksen ja AMK:n välillä ja joustavat polut opinnoissa, ovat meistä tärkeitä. Erityisesti tämä tulee korostumaan, kun tavoitellaan 50 % (jotkut puhuvat jo 60 %:sta) korkeakoulutettujen määrää ikäluokasta. Useilla AMKeilla onkin tiiviit yhteistyökuviot ammattiopistojen kanssa.

Konkreettisesti muutamia asioita, joihin OAJ on vaikuttanut AMK:n osalta. Jos OAJ ei olisi saanut vaikutetuksi aivan viime metreillä hallitusneuvotteluissa, ei AMK:lla olisi omaa lainsäädäntöä, vaan olisi yksi yhteinen yliopiston kanssa. Se hämärtäisi entisestään AMK:n asemaa, vaikka yliopisto-omistukset tekevät

sitä jo muutenkin. OAJ vaikutti myös voimakkaasti hallitusohjelmassa AMK:n rahoituksen palauttamiseen. Taso ei saatu ainakaan vielä riittäväksi, mutta suunta kääntyi oikeaksi: 20 miljoonan palautus leikkauksiin ja indeksin jäädytys poistuu ja siitä tulee 22 miljoonaa rahaa. OAJ on myös vaikuttanut siihen, että jatkuva oppiminen tarvitsee lisärahaa, samoin lisäaloituspaikat. Niitä ei pystytä toteuttamaan nykyrahoituksella. OAJ:n / OAO:n asettivat hallitusohjelmataavoitteet ja osa niistä myös tuli hallitusohjelmaan ja niiden toteutumiseen ja rahoituksen saantiin vaikutamme koko ajan.

OAJ vaikuttaa AMK-asioihin OKM:n ja ja muiden ministeriöiden ja esim. Sitran työryhmissä työskennellen ja antamalla lausuntoja meneillään oleviin asioihin. Eduskunnassa esim. TAKKI-verkostossa, jossa käsitellään ja vaikutetaan AMK-asioiden käsittelyyn eduskunnassa. OAJ on siinä mukana aktiivisesti.

OAJ:n AMK-asiantuntijat kiertävät myös ammattikorkeakouluissa tapaamassa jäseniä ja talon johtoa.

Arenen kanssa tehdään myös tiivistä yhteistyötä. Monissa asioissa on sama tavoite, vaikka toisinaan on eroakin. OAJ ja Arene haluavat joka tapauksessa varmistaa ammattikorkeakoulujen toimintaedellytykset sekä rahoituksen että lainsäädännön kautta.

Hienoa, että työhyvinvoinnin lukuvuosi miellyttää teitä. Toivottavasti pystytte hyödyntämään sen antia. Oletteko haastaneet työntäjän mukaan? Tiedän, että Sivista suhtautuu siihen nihkeästi, kun se koskee opettajia, mutta sen voi talossa laajentaa koskemaan kaikkia.

OAJ:n järjestöllinen kehittäminen on edelleen käynnissä ja siihen vaikuttamiseen tulee vielä varmasti mahdollisuuksia jäsenille. OAJ:n valtuutettuja kannattaa myös hyödyntää. Me olemme tekemässä ensi keväänä päätöksiä järjestön strategista ja kehittämisestä.

Toivottavasti olen pystynyt perustelemaan OAJ:n tarpeellisuutta myös AMK-opettajille. Kertauksena:

Jäsenelle OAJ:sta on hyötyä

neuvottelutoiminnassa --> OAJ neuvottelee kaikki opetusalan sopimukset, muita opettajia edustavia niissä pöydissä ei ole. Vaikka toisinaan näyttää, että sopimukset kehittyvät hitaasti, on samat sopimuskorotukset saatu kuin yksityinenkin sektori, siis vientiteollisuus, jne. Työntäjä, erityisesti Sivista, esitti edellisellä kierroksella massiivisia heikennyksiä sopimukseen. Ne OAJ sai torjuttuksi.

Jäsen saa luottamusmiespalvelut. Muut eivät saa. OAJ kouluttaa luottamusmiehet.

Jäsen saa lakimiespalvelut tietyin reunaehdoin

Työttömyysturva sisältyy jäsenmaksuun

Jäsenmaksu sisältää vakuutusturvaa

OAJ vaikuttaa koulutuspolitiikassa meidän näkemystemme viemiseksi päätöksentekoon. Tietoa ajankohtaisista koulutuspoliittisista ja muista asioista OAJ:n sivuilla.

Vaikuttamismahdollisuudet niille, jotka lähtevät aktiivitoimintaan

Joitain muitakin konkreettisia etuja ja niistä tietoa jäsensivuilla. Jäsenetuja kehitetään myös järjestötoiminnan kehittämisen osana. Kannattaa seurata mitä uutta tulee tarjolle.

Kerro terveiset ja tsemppaukset yhdistyksenne jäsenille!

Terveisin Päivi Koppanen
OAJ:n Ammatilliset Opettajat OAO, puheenjohtaja
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ, varapuheenjohtaja
TAMK, OAJ:n pääluottamusmies
+358400733632
paivi.koppanen@tuni.fi